

Dana Pardubská

Katedra informatiky, FMFI UK, Bratislava

+421 2 602 95 158

pardubska@fmph.uniba.sk

<http://www.dcs.fmph.uniba.sk/~pardubska/brno>

Čo je distribuovaný systém?

Prepojenie sústavy **autonómnych** počítačov, procesov, procesorov

Autonómny- vlastné riadenie

Prepojenie- komunikácia/ výmena informácie

Prečo distribuované systémy?

pôvodne veľa procesov rozdistribuovaných vo veľkej geografickej ploche

neskôr lokálne siete, multiprocessorové systémy so spoločne zdieľanou pamäťou

- Výmena informácií (WAN)
- Zdieľanie zdrojov
- Zvýšenie spoľahlivosti replikáciou
- Zvýšenie výkonu využitím paralelizmu
- Zjednodušenie návrhu využitím špecializácie

rozdiely DA

spôsob medziprocesorovej komunikácie

shared memory / point-to-point posielanie správ / broadcasting / remote procedure calls

časovanie

- **synchrónne systémy** (spoločný čas)
- **asynchrónne systémy** (rôzne rýchlosti, rôzne poradie krokov)
- **čiasťočne synchronizované** (čiasťočné info o časovaní udalostí)

model chýb

- spoľahlivý vs. nespoľahlivý hardware
- tolerancia nejakého množstva chybného správania
  - $\left\{ \begin{array}{ll} \textit{chyby procesora} & \text{stop / crash / byzantínske} \\ \textit{chyby kanálov} & \text{strata / duplikácia / modifikácia správ} \end{array} \right.$

DA - sústreďujeme sa na algoritmy s vysokým **stupňom neurčitosti** a veľkou **nezávislosťou** jednotlivých **akcií**

- neznámy počet procesorov
- neznáma topológia
- nezávislé vstupy na rôznych miestach
- viacero programov (rôzny čas začiatku, rôzne rýchlosti, ..)
- nedeterminizmus procesorov
- neistý čas doručenia správ
- neznáme poradie doručovania správ
- chyby procesorov a komunikácie/liniek

Distribuované vs. Centralizované algoritmy

znalosť globálneho stavu

pojmem globálneho času

nedeterminizmus/determinizmus

Kvôli dôkazom korektnosti/ zložitosti / neriešiteľnosti používame **model**

Príklad - spoľahlivá výmena informácií cez nespoľahlivé médium

Procesy a,b; procedúry kontroly siete NCP -A,B; správa m

Naviazanie a ukončenie komunikácie

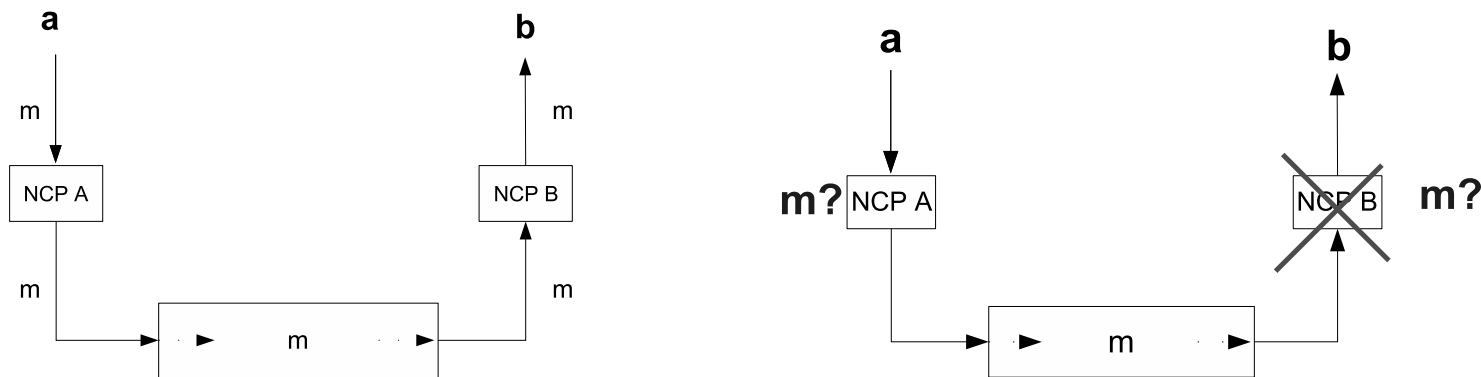
Informačná jednotka sa môže stratiť alebo duplikovať, NCP môže zlyhať (reštart v uzavretom stave)

Spoľahlivá výmena nie je dosiahnuteľná

→ Inicializácia komunikácie procesom a

→ NCP A a NCP B začnú komunikáciu, počas ktorej B doručí m do b

→ NCP B sa zrúti a je reštartovaný v uzavretom stave

V tejto situácii ani A ani B nevedia, či m bolo doručené

Konverzácia jednou správou- $\langle \text{data}, m \rangle$

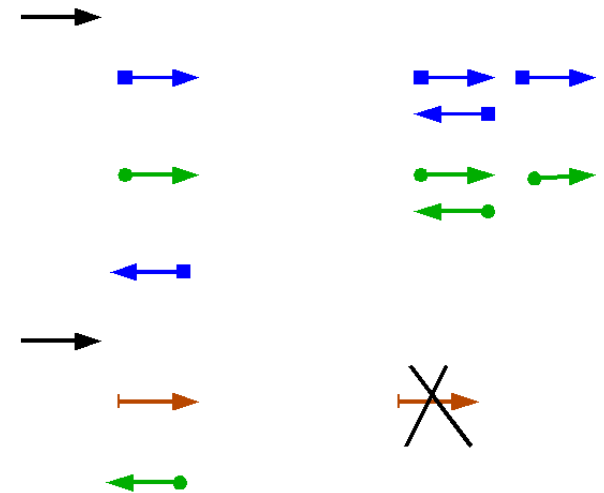
1. NCP A **send** $\langle \text{data}, m \rangle$, notify, close
  2. NCP B receive $\langle \text{data}, m \rangle$, deliver m, close
- strata, keď sa správa nedoručí $\Rightarrow$ zavádza sa **potvrdenie príjmu** - nedochádza k duplikácii

Konverzácia dvomi správami- $\langle \text{data}, m \rangle$, - $\langle \text{ack} \rangle$

1. NCP A **send** $\langle \text{data}, m \rangle$
  2. NCP B receive $\langle \text{data}, m \rangle$, deliver m, **send** $\langle \text{ack} \rangle$, close
  3. NCP A receive $\langle \text{ack} \rangle$, notify, close
- zavádza sa **vypršanie času a opakované poslanie správy**
1. NCP A **send** $\langle \text{data}, m \rangle$
  2. NCP B receive $\langle \text{data}, m \rangle$, deliver m, **send** $\langle \text{ack} \rangle$, close
  3. DN $\langle \text{ack} \rangle$ sa stratí
  4. NCP A **timeout**, **send** $\langle \text{data}, m \rangle$
  5. NCP B receive $\langle \text{data}, m \rangle$ deliver m, **send** $\langle \text{ack} \rangle$, close
  6. NCP A receive $\langle \text{ack} \rangle$, notify, close
- opätovné poslanie správy $\rightarrow$ možnosť duplikácie

Pri zavedení potvrdenia sa môžu strážené správy stratiť

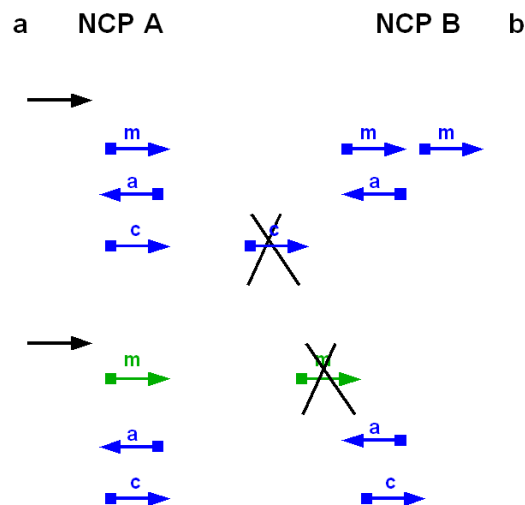
1. NCP A **send** < data, m1 >
2. NCP B receive <data, m1> deliver m1,
send < ack >, close
3. NCP A timeout, **send** < data, m1 >
4. NCP B receive <data, m1> deliver m1,
send < ack >, close
5. NCP A receive <ack>, notify, close
6. NCP A **send** < data, m2 >
7. DN <data, m2> lost
8. NCP A receive <ack>, notify, close

Dvojnásobné potvrdenie m1 spôsobí, že sa nedozvieme o strate m2

Konverzácia tromi správami- $\langle \text{data}, m \rangle$, $\langle \text{ack} \rangle$, $\langle \text{close} \rangle$

1. NCP A **send** $\langle \text{data}, m \rangle$
2. NCP B receive $\langle \text{data}, m \rangle$, deliver m , **send** $\langle \text{ack} \rangle$
3. NCP A receive $\langle \text{ack} \rangle$, notify, **send** $\langle \text{close} \rangle$, close
4. NCP B receive $\langle \text{close} \rangle$, close

1. NCP A **send** $\langle \text{data}, m1 \rangle$
2. NCP B receive $\langle \text{data}, m1 \rangle$, deliver $m1$, **send** $\langle \text{ack} \rangle$
3. NCP A receive $\langle \text{ack} \rangle$, notify, **send** $\langle \text{close} \rangle$, close
4. DN $\langle \text{close} \rangle$ sa stratí
5. NCP A **send** $\langle \text{data}, m2 \rangle$
6. DN $\langle \text{data}, m2 \rangle$ sa stratí
7. NCP B retransmit $\langle \text{ack} \rangle$ (krok 2)
8. NCP A receive $\langle \text{ack} \rangle$, notify, **send** $\langle \text{close} \rangle$, close
9. NCP B receive $\langle \text{close} \rangle$, close

strata $\langle \text{ack} \rangle$ nevedie k duplikovaniu; strata $\langle \text{close} \rangle$ môže spôsobiť re-send $\langle \text{ack} \rangle$

Konverzácia tromi číslovanými správami- $\langle \text{data}, m, x \rangle$, $\langle \text{ack}, x, y \rangle$, $\langle \text{close}, x, y \rangle$

1. NCP A **send** $\langle \text{data}, m, x \rangle$
2. NCP B receive $\langle \text{data}, m, x \rangle$, deliver m, **send** $\langle \text{ack}, x, y \rangle$
3. NCP A receive $\langle \text{ack}, x, y \rangle$, notify, **send** $\langle \text{close}, x, y \rangle$, close
4. NCP B receive $\langle \text{close}, x, y \rangle$, close

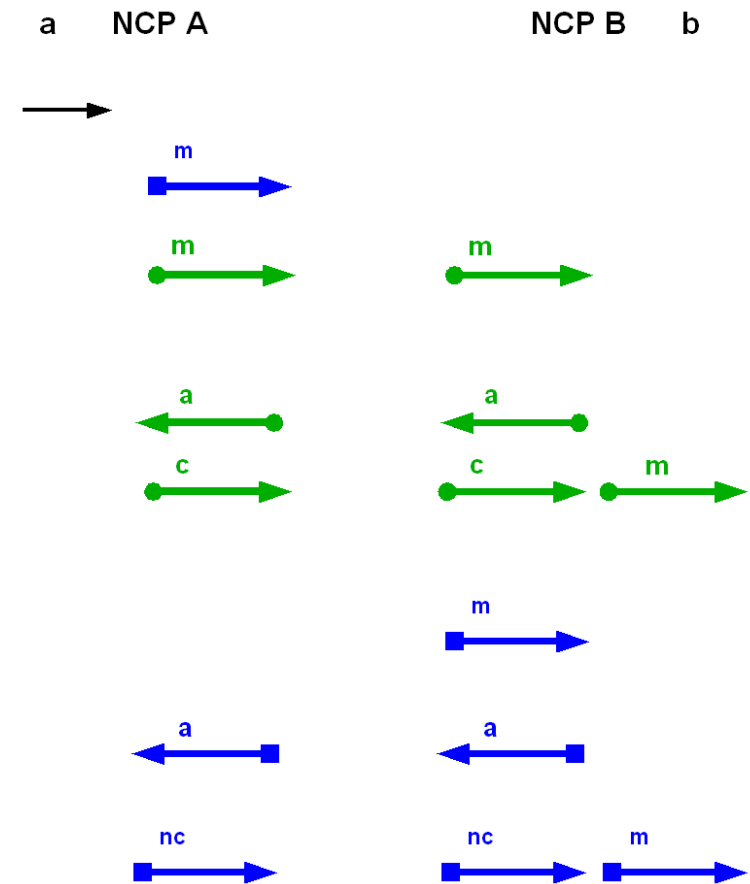
Overíme platnosť $\langle \text{data}, m, x \rangle$

1. NCP A **send** $\langle \text{data}, m, x \rangle$
2. NCP B receive $\langle \text{data}, m, x \rangle$ **send** $\langle \text{ack}, x, y \rangle$
3. NCP A receive $\langle \text{ack}, x, y \rangle$, notify, **send** $\langle \text{close}, x, y \rangle$, close
4. DN $\langle \text{close}, x, y \rangle$ sa stratí
5. NCP B timeout, retransmit $\langle \text{ack}, x, y \rangle$
6. NCP A receive $\langle \text{ack}, x, y \rangle$, reply $\langle \text{nocon}, x, y \rangle$
7. NCP B receive $\langle \text{nocon}, x, y \rangle$, deliver m, close

B musí doručiť dáta aj keď A nepotvrdí spojenie s x,y - môže nastať duplikácia

Môže nastať **duplikácia**

1. NCP A **send** $\langle \text{data}, m, x \rangle$
2. NCP A timeout,
retransmit $\langle \text{data}, m, x \rangle$
3. NCP B receive $\langle \text{data}, m, x \rangle$ (step 2)
send $\langle \text{ack}, x, y1 \rangle$
4. NCP A receive $\langle \text{ack}, x, y1 \rangle$, notify,
send $\langle \text{close}, x, y1 \rangle$, close
5. NCP B receive $\langle \text{close}, x, y1 \rangle$,
deliver m, close
6. NCP B receive $\langle \text{data}, m, x \rangle$ (step 1),
send $\langle \text{ack}, x, y2 \rangle$
7. NCP A receive $\langle \text{ack}, x, y2 \rangle$,
reply $\langle \text{nocon}, x, y2 \rangle$
8. NCP B receive $\langle \text{nocon}, x, y2 \rangle$,
deliver m, close

Konverzácia štyrmi správami

send < open, x, y >, **send** < data, x, y >, **send** < agree, x, y >, **send** < ack, x, y >

Vzájomná dohoda na id. číslach konverzácie pred doručením dát

1. NCP A **send** < data, m, x >
2. NCP B receive <data, m,x>, **send** < open, x, y >
3. NCP A receive <open,x,y>, **send** < agree, x, y >
4. NCP B receive <agree,x,y>, deliver m, **send** < ack, x, y >, close
5. NCP A receive <ack, x,y>, notify, close

Stále dochádza k duplikácii, keď NCP padne. Dá sa to zmodifikovať tak, aby A zazna-
menalo a ukončilo po prijatí <noncon,x,y>; tým zabránime duplicitu, ale môžu nastať
straty

... □

Model distribuovaných výpočtov

Distribuovaný systém

sieť – $G=(V, E)$, $|V|=n$ procesorov, $|E|=m$ kanálov

Processor

lokálna pamäť

komunikácia so susedmi výmenou správ

správanie popísané stavmi, riadené správami

Formálny popis

Burns(1980), Lynch, Fischer(1981), Angluin(1980)

Predpoklady modelu distribuovaných výpočtov

⇒ Asynchrónnosť

procesory

komunikácia

poradie správ

⇒ Nie je centrálné riadený

⇒ Procesory majú jednoznačné identifikačné čísla

(anonymné siete – bez IČ)

⇒ Komunikácia procesorov výmenou správ

⇒ Čas lokálneho výpočtu zanedbateľný vzhľadom k času potrebnému na prenos

⇒ Znalosť o topológii

striktne lokálna (zoznam susedov)

lokálna + štruktúra siete (kruh, strom, ...)

⇒ Plne distribuovaný systém - každý má rovnaký algoritmus

Prechodový systém $S = (C, \rightarrow, I)$, kde

C je množina konfigurácií

$\rightarrow$ je prechodová relácia, $\gamma \rightarrow \delta$

$I, I \subseteq C$, je množina počiatočných konfigurácií

Vykonanie (execution) S je maximálna postupnosť $E = (\gamma_0, \gamma_1, \gamma_2, \dots)$, kde

$\gamma_0 \in I, \forall i \gamma_i \rightarrow \gamma_{i+1}$

Terminálna konfigurácia γ - neexistuje $\delta : \gamma \rightarrow \delta$

δ je **dosiahnuteľná z γ** ($\gamma \rightsquigarrow \delta; \gamma \rightarrow^* \delta$)

$$\exists \gamma = \gamma_0, \gamma_1, \gamma_2, \dots, \gamma_k = \delta, \gamma_i \rightarrow \gamma_{i+1} \forall 0 \leq i < k$$

δ je **dosiahnuteľná**, ak $\gamma \rightsquigarrow \delta$ pre $\gamma \in I$

- DS= množina procesov + komunikačný podsystem
- Prechodový systém-proces; konfigurácia-**stav**; prechod-**udalosť**
- Udalosť – interná, send, receive

Lokálny algoritmus procesu

$(Z, I, \mapsto^i, \mapsto^s, \mapsto^r)$, kde

Z -množina stavov

I -počiatočné stavy ($I \subseteq Z$)

$\mapsto^i \subseteq Z \times Z$ **interná udalosť**

$\mapsto^s \subseteq Z \times M \times Z$ **send**; M je množina možných správ

$\mapsto^r \subseteq Z \times M \times Z$ **receive**

$$c \mapsto d \Leftrightarrow (c, d) \in \mapsto^i \text{ alebo } \exists m \in M ((c, m, d) \in \mapsto^s \cup \mapsto^r)$$

Distribovaný algoritmus pre množinu procesov $\mathbb{P} = \{ p_1, \dots, p_N \}$ je množina lokálnych algoritmov, jeden pre každý procesor z $\mathbb{P}$

Prechodový systém indukovaný distribuovaným algoritmom pre $\mathbb{P} = \{ p_1, \dots, p_N \}$ pod **asynchrónnou komunikáciou** je $\mathbf{S} = (\mathbf{C}, \rightarrow, \mathbf{I})$, kde

$$1. \mathbf{C} = \{(c_{p1}, \dots, c_{pN}, M) : (\forall p \in \mathbb{P} : c_p \in Z_p), M \in \mathcal{M}(M)\}$$

$$2. \rightarrow = (\cup_{p \in \mathbb{P}} \rightarrow_p), \text{ kde } \rightarrow_p \text{ je množina dvojíc}$$

$$(2a) (c_{pi}, c'_{pi}) \in \mapsto_{pi}^i, M1 = M2$$

$$(2b) \exists m \in M (c_{pi}, m, c'_{pi}) \in \mapsto_{pi}^s, M2 = M1 \cup m$$

$$(2c) \exists m \in M (c_{pi}, m, c'_{pi}) \in \mapsto_{pi}^r, M1 = M2 \cup m$$

$$3. \mathbf{I} = \{(c_{p1}, \dots, c_{pN}, M) : (\forall p \in \mathbb{P} c_p \in I_p) \wedge M = \emptyset\}$$

Prechodový systém indukovaný distribuovaným algoritmom pre $\mathbb{P} = \{ p_1, \dots, p_N \}$ pod **synchronnou komunikáciou** je $\mathbf{S} = (\mathbf{C}, \rightarrow, \mathbf{I})$, kde

$$1. \mathbf{C} = \{(c_{p1}, \dots, c_{pN}) : (\forall p \in \mathbb{P} : c_p \in Z_p)\}$$

$$2. \rightarrow = (\cup_{p \in \mathbb{P}} \rightarrow_p) \cup (\cup_{p, q \in \mathbb{P} : p \neq q} \rightarrow_{pq}), \text{ kde}$$

$\rightarrow_p$ je množina dvojíc

$$(c_{p1}, \dots, c_{pi}, \dots, c_{pN}), (c_{p1}, \dots, c'_{pi}, \dots, c_{pN}) : (c_{pi}, c'_{pi}) \in \mapsto_{pi}^i$$

$\rightarrow_{pq}$ je množina dvojíc

$$(\dots, c_{pi}, \dots, c_{pj}, \dots), (\dots, c'_{pi}, \dots, c'_{pj}, \dots) : \\ \exists m \in M(c_{pi}, m, c'_{pi}) \in \mapsto_{pi}^s \ \& \ (c_{pj}, m, c'_{pj}) \in \mapsto_{pj}^r$$

$$3. \mathbf{I} = \{(c_{p1}, \dots, c_{pN}) : (\forall p \in \mathbb{P} c_p \in I_p)\}$$

Overovanie vlastností prechodových systémov

Bezpečnosť a životnosť sú predikátmi na množine konfigurácií

Požiadavka bezpečnosti/fairness (tvrdenie P je pravdivé v **každej** konfigurácii každého vykonania algoritmu)

Požiadavka životnosti/liveness (tvrdenie P je pravdivé v **nejakej** konfigurácii každého vykonania algoritmu)

Invarianty

$S = (C, \rightarrow, I)$, P, Q sú predikáty. Píšeme

$$\{P\} \rightarrow \{Q\} \Leftrightarrow (\forall \gamma \rightarrow \delta \text{ ak } P(\gamma) \text{ tak } Q(\delta))$$

Definícia 1 *Tvrdenie P je **invariantom** systému S , ak*

$$- \forall \gamma \in I, P(\gamma)$$

$$- \{P\} \rightarrow \{P\}$$

Fakt 1 *Ak P je invariantom S , tak P platí v každej konfigurácii každého vykonania S*

Fakt 2 *Nech Q je invariant S , $Q \Rightarrow P(\forall \gamma \in C)$. Potom P platí v každej konfigurácii každého vykonania*

Definícia 2 Nech S je prechodový systém, P, Q tvrdenia. Hovoríme, že P je ***Q-derivát***, ak

1. $\forall \gamma \in I, Q(\gamma) \Rightarrow P(\gamma)$
2. $\{Q \wedge P\} \rightarrow \{Q \Rightarrow P\}$

Fakt 3 Ak Q je invariant a P je Q -derivát, tak $Q \wedge P$ je invariant.

Q je invariant, $Q(\gamma)$ platí $\forall \gamma \in I$ & (def) $\forall \gamma \in I, Q(\gamma) \Rightarrow P(\gamma)$

↓

$\{P(\gamma)\}$, preto $\{Q(\gamma) \wedge P\gamma\}$

Nech $\gamma \rightarrow \delta$, $Q(\gamma) \wedge P(\gamma)$; Q je invariant (teda $Q(\delta)$)

Keďže $\{Q \wedge P\} \rightarrow \{Q \Rightarrow P\}$, tak $Q(\delta) \Rightarrow P(\delta)$

Teda $Q(\delta) \wedge P(\delta)$

Životnosť - tvrdenie je pravdivé v **nejakej** konfigurácii každého vykonania

Nech S je prechodový systém, P (cieľ) predikát.

term-predikát, ktorý je (ne)pravdivý v (ne)terminálnych konfiguráciách

Definícia 3 *Systém S **končí korektne** ak predikát $(term \Rightarrow P)$ v S vždy platí.*

Uviaznutie - terminálna konfigurácia, cieľ P sa nedosiahol

Dobre založená množina - množina s usporiadaním, pre kt. neexistuje nekonečná klesajúca postupnosť

Čiastočné usporiadanie $(W, <)$ je dobre založené, ak neexistuje nekonečná klesajúca postupnosť $w_1 > w_2 > \dots$

Nech S je prechodový systém, P tvrdenie. Funkcia f z C do dobre založenej W sa nazýva **norma** (vzhľadom na P) ak $\forall \gamma \rightarrow \delta : (f(\gamma) > f(\delta) \text{ alebo } \mathbf{P}(\delta))$

Fakt 4 *Nech $S = (C, \rightarrow, I)$, P (cieľ) predikát. Ak S skončí korektne a norma f existuje tak P platí v niektorej konfigurácii každého vykonania.*

Dôkaz: Nech $E = (\gamma_0, \gamma_1, \gamma_2, \dots)$ je vykonanie.

1. E je **konečná**, $E = (\gamma_0, \gamma_1, \gamma_2, \dots, \gamma_k)$, potom $P(\gamma_k)$ platí

2. E je **nekonečná**.

Uvažujme najdlhší prefix $E' = (\gamma_0, \gamma_1, \gamma_2, \dots)$ taký, že P neplatí.

Nech $F = (f(\gamma_0), f(\gamma_1), f(\gamma_2), \dots)$.

f je norma $\Rightarrow f(\gamma_0) > f(\gamma_1) > f(\gamma_2) > \dots$

Je to klesajúca postupnosť, preto je konečná;

$F = (f(\gamma_0), f(\gamma_1), f(\gamma_2), \dots, f(\gamma_k))$ a $P(\gamma_{k+1})$

Poradie(causality order)

Nech $E = (\gamma_0, \gamma_1, \gamma_2, \dots)$ je vykonanie. Relácia $\prec$, ktorej hovoríme **poradie udalostí** v E , je najmenšia relácia, ktorá spĺňa

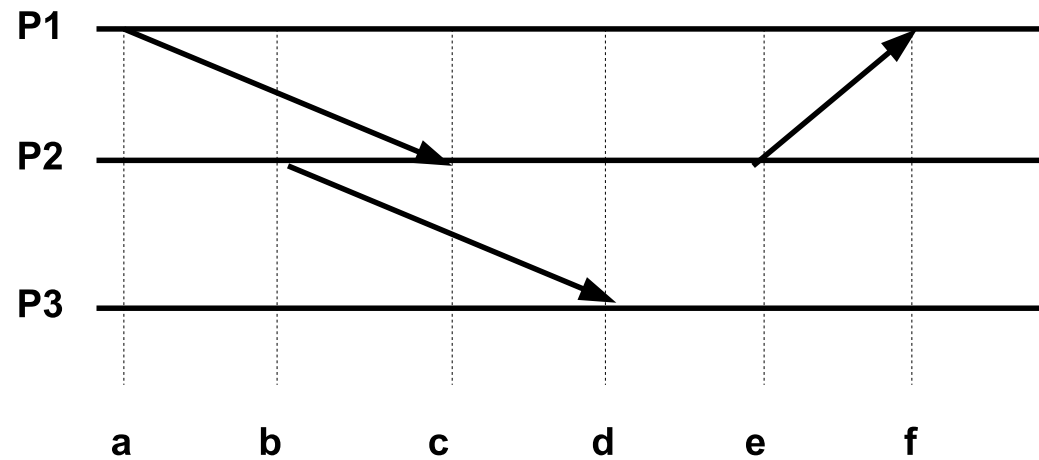
- Ak e, f sú rôzne udalosti toho istého procesora, e sa vykonalo pred f , tak $e \prec f$
- Ak s je send, r odpovedajúca receive udalosť, tak $s \prec r$
- $\prec$ je tranzitívna

Čiastočné usporiadanie **$\mathbf{a} \leq \mathbf{b}$** : $a \prec b \vee a = b$

Súbežne bežiacie procesy (**$\mathbf{a} || \mathbf{b}$**) ani $a \leq b$, ani $b \leq a$

Time-space diagram

Ku každému vykonaniu $E = (\gamma_0, \gamma_1, \gamma_2, \dots)$ existuje odpovedajúca postupnosť udalostí $F = (e_0, e_1, e_2, \dots)$ takých, že e_i spôsobilo prechod $\gamma_i \rightarrow \gamma_{i+1}$

$$F = (a, b, c, d, e, f)$$

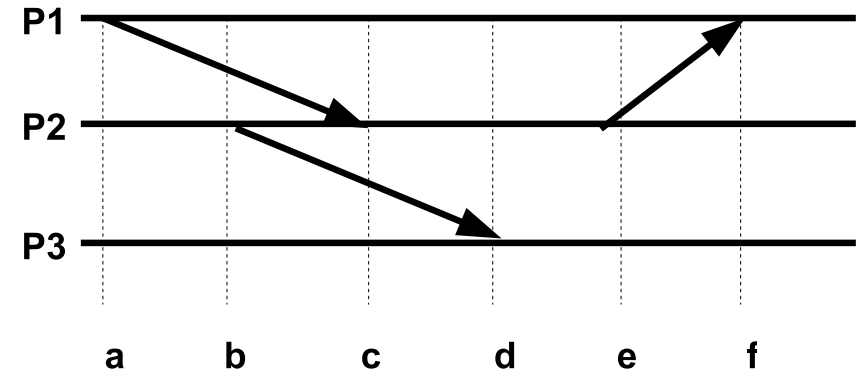
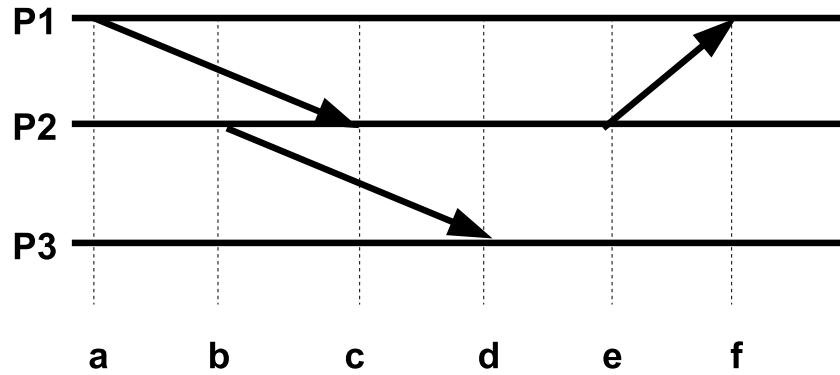

Závislé a nezávislé udalosti

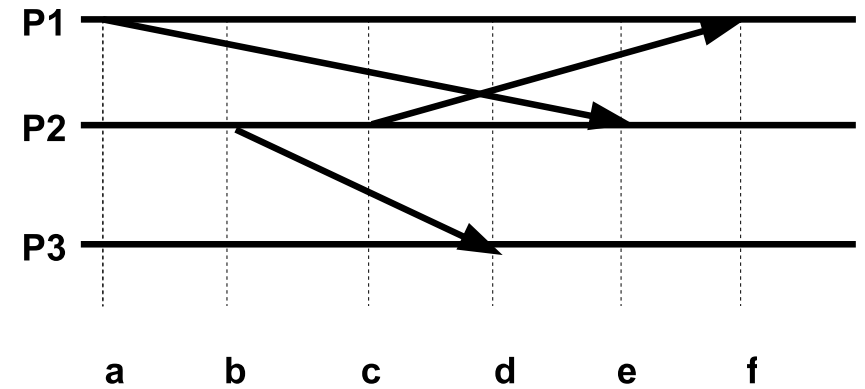
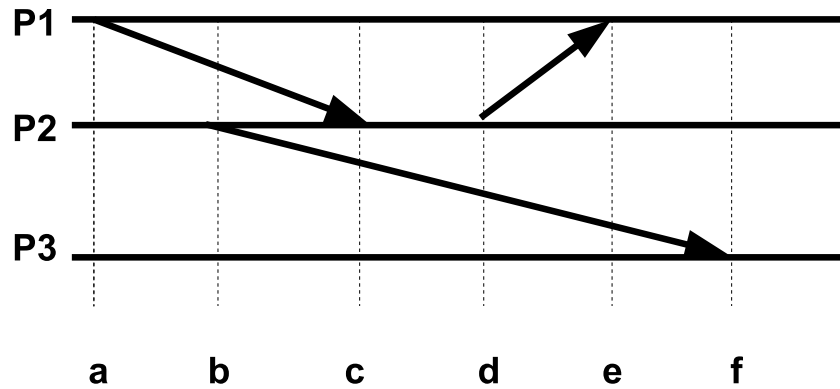
Tvrdenie 1 *Nech γ je konfigurácia, e_p a e_q sú udalosti rôznych procesov p, q , aplikovateľné v γ . Potom e_p je aplikovateľné v $e_q(\gamma)$, e_q je aplikovateľné v $e_p(\gamma)$ a $e_p(e_q(\gamma)) = e_q(e_p(\gamma))$.*

- Správy sú jednoznačne spojené s konkrétnym procesorom
- e_p, e_q nemôžu byť odpovedajúce send/receive udalosti

Rôzne vykonania

$$a < c, b < d, e < f, c < e$$

Ekvivalencia vykonaní

$E = (\gamma_0, \gamma_1, \gamma_2, \dots)$ je vykonanie,

$\mathcal{E} = (e_0, e_1, e_2, \dots)$ odpovedajúca postupnosť udalostí,

$\mathcal{F} = (f_0, f_1, f_2, \dots)$ konzistentná permutácia $\mathbf{f}_i \leq \mathbf{f}_j \Rightarrow \mathbf{i} \leq \mathbf{j}$

F vykonanie s postupnosťou udalostí $\mathcal{F}$.

Tvrdenie 2 $\mathcal{F}$ definuje jednoznačné vykonanie F , ktoré začína v počiatočnej konfigurácii E , má rovnaký počet udalostí ako E , posledná konfigurácia F je poslednou konfiguráciou E .

Ekvivalentné vykonania definujú triedu ekvivalencie $\approx$

Výpočet distribuovaného algoritmu je trieda ekvivalencie vykonaní toho algoritmu

Logické hodiny Môžeme definovať hodiny, ktoré budú vyjadrovať poradie/causality

Nech Θ je funkcia z množiny udalostí do **usporiadanej** množiny. Θ sú **logické hodiny** ak **$a \prec b$ implikuje $\Theta(a) < \Theta(b)$**

- **Poradie**- ak je vykonanie definované postupnosťou udalostí $\mathcal{E} = (e_0, e_1, e_2, \dots)$, definujeme $\Theta(e_i) = i$
- **Real-time hodiny** – procesor má hardwareové hodiny (vlastne to kazí definíciu DS)
- **Vektorové hodiny** – $a \prec b \Leftrightarrow \Theta(a) < \Theta(b)$ (súbežne bežiacie procesy majú neporovnateľné hodnoty)

$$\Theta_v(a) = (a_1, a_2, \dots, a_n), \text{ kde}$$

a_i je maximálne číslo udalosti e v procesore p_i , pre ktorú $e \leq a$

Lamportove hodiny

$\Theta(a)$ definujeme ako dĺžku najdlhšej postupnosti $(e_0, e_1, e_2, \dots, e_k)$ takej, že
 $e_0 \prec e_1 \prec e_2 \prec \dots \prec e_k = a$

- Ak b je **interná alebo send**, a predchádzajúca udalosť toho istého procesora, tak $\Theta_L(\mathbf{b}) = \Theta_L(\mathbf{a}) + 1$
- Ak r je **receive** udalosť, i predchádzajúca udalosť toho istého procesora, s odpovedajúca send udalosť, tak $\Theta_L(\mathbf{r}) = \max\{\Theta_L(\mathbf{i}), \Theta_L(\mathbf{s})\} + 1$
- Ak a je **prvá udalosť**, tak $\Theta_L(a) = 0$

Realizácia

Θ_p číslo poslednej udalosti v procesore p

Θ_m číslo udalosti-posielania správy m

Topológia siete

Sieť = množina procesorov + komunikačný subsystém (graf)

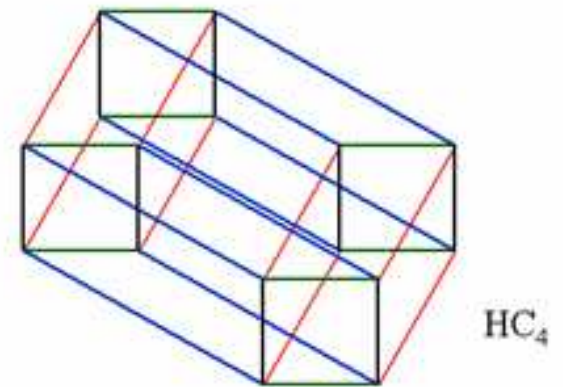
- kruh (tokren ring),
- strom (rýchle výpočty; kostra - prenositeľné)
- hviezda (master-slave; zraniteľnosť centra)
- úplný graf
- hyperkocka

$$HC_n = (V, E), N = 2^n, V = \{0, 1\}^n$$

$$((a_0, a_1, \dots, a_n), (b_0, b_1, \dots, b_n)) \in V$$

$$\exists! i \ a_i \neq b_i$$

Vlastnosti kanálov

- **spoľahivosť** (správy sa nestrácajú/neduplikujú/nevznikajú-predpokladáme)
- **FIFO** (zachováva poradie, v akom doň vstupujú-nepredpokladáme)
- **kapacita** (def. predpokladá neobmedzenú kapacitu)

Vedomosti procesu/processora

Topologická informácia

- Čísla procesorov, polomer, topológia
- Zmysel pre orientáciu(konzistentné označenie hrán so smermi)

Identita procesu (pomenovaná sieť, anonymná sieť)

Susedné identity (nepredpokladáme; priame vs. nepriame adresovanie)

Zložitosť DA

Počet správ (total)

Bitová(väčšinou správy dĺžky logn)

Časová

idealizované meranie času

- Čas spracovania je nulový
- Prenosový čas najviac jednotka času

Časová zložitosť je čas spotrebovaný vzhľadom na tieto predpoklady

Priestorová(vzhľ. na jeden proces)

Predpoklady

Ak nepovieme inak

- Sieť je silne súvislá
- Komunikácia je asynchrónna
- Kanály sú FIFO
- Kanály nestrácajú správy
- Správy sú doručené v konečnom čase

Routing – smerovanie packetov do cieľa

routovacia tabuľka

$RT_u(v) = w \Leftrightarrow$ packet smerujúci do vrchola v je z vrchola u posunutý do w

routovanie

1. výpočet routovacích tabuliek
2. samotné posúvania packetov podľa nich

Kritériá dobrého routovania

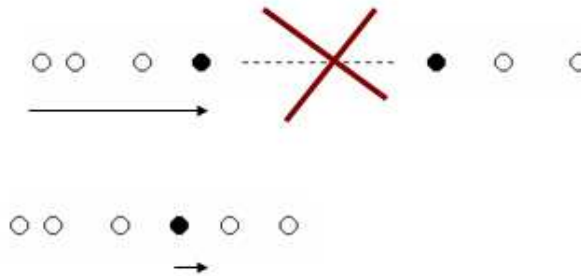
- **Korektnosť** (každý packet je v konečnom čase doručený)
- **Zložitosť** počítania tabuliek (čas, pamäť, správy)
- **Efektívnosť** (používanie optimálnych ciest)
- **Robustnosť** (prepočítavanie tabuliek pri zmene v topológii)
- **Adaptabilita** tabuliek, ktorá eliminuje/znižuje preťaženosť kanálov.
- Predpokladáme, že vrcholy sú **obsluhované rovnomerne**

Smerovanie packetov podľa cieľa

optimálny algoritmus existuje, ak

- cena posielania je nezávislá od momentálneho používania
- cena zreťazenia ciest je súčet ciest jednotlivých ciest
- graf neobsahuje cyklus zápornej dĺžky

Fakt 5 *Ak existuje cesta z u do v , tak existuje jednoduchá optimálna cesta.*

sink tree

Fakt 6 *Nech $G = (V, E)$ je súvislý graf. Pre každý vrchol/cieľ $d \in V$ existuje strom $T_d = (V, E_d)$, $E_d \subseteq E$ tak, že pre každý vrchol $v \in V$ je $v - d$ cesta v strome T_d najkratšou $v - d$ cestou v grafe G .*

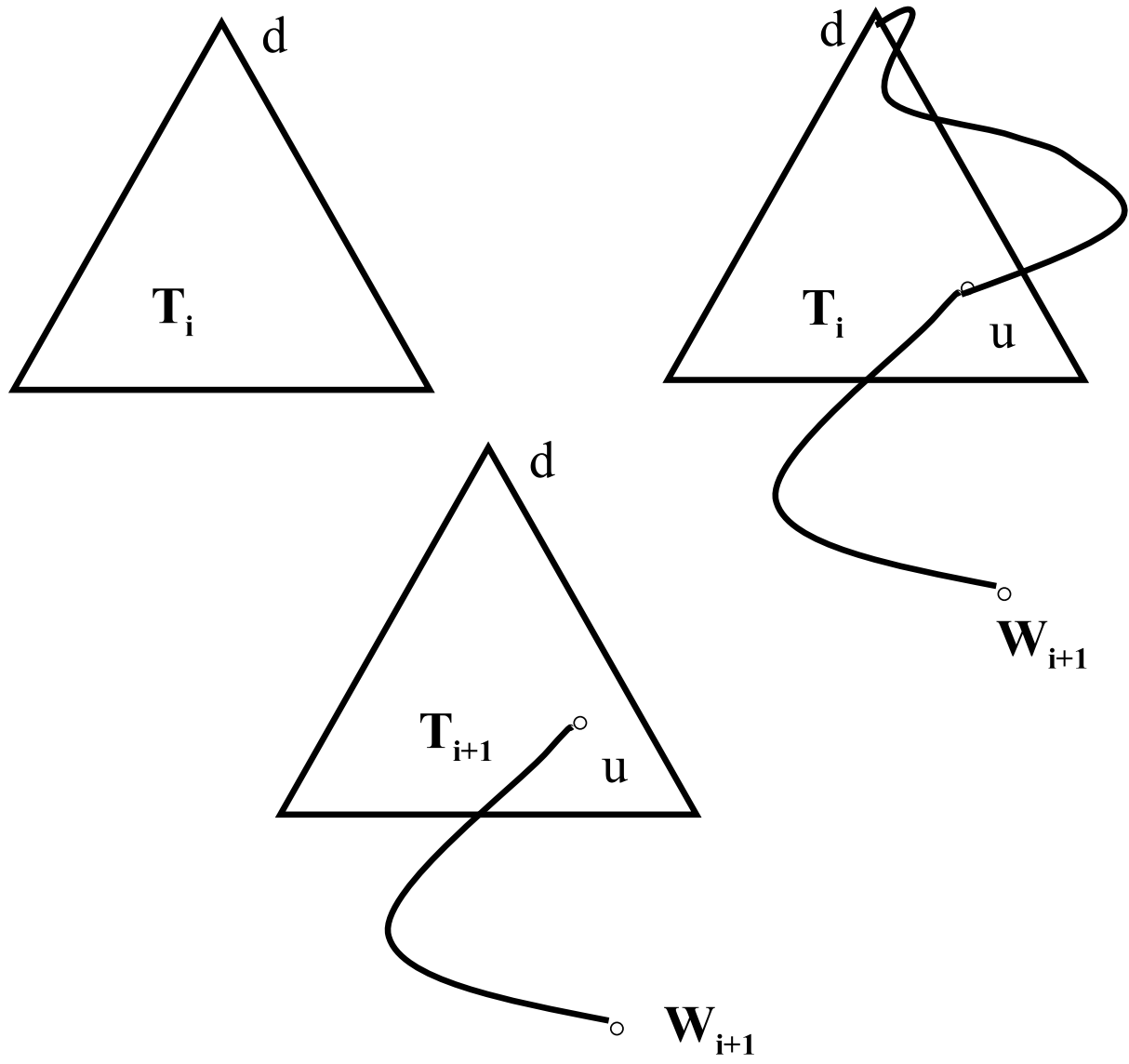
Konštrukcia – iteratívne $T_0, T_1, \dots, T_m$

- $T_0 = (\{d\}, \emptyset)$
- $T_i = (V_i, E_i)$, kde T_i je podgraf grafu G , T_i je podgraf grafu T_{i+1}
- $\forall w \in V_i$ je $w - d$ cesta v T_i optimálnou $w - d$ cestou v G .

Nech $w_{i+1} \notin V_i$ a nech $\mathbf{w}_{i+1} - \mathbf{d}$ je optimálna cesta v G . Nech u je prvý vrchol na tejto ceste, ktorý *patrí* do V_i .

T_{i+1} vznikne z T_i **pripojením** cesty $\mathbf{w}_{i+1} - \mathbf{u}$ k vrcholu $\mathbf{u}$.

- proces skončí vytvorením stromu T_m so všetkými vrcholmi. Vtedy $T_d := T_m$

Destination based routing

- Vypočítaj sink-tree $T_d \forall d \in V$
- $T_u[d]$ je otec vrchola u v sink-tree s koreňom d

Algoritmus(packet prijatý/vygenerovaný vrcholom u smeruje do d)

if $d = u$ **then** *deliver* lokálne
else send packet do $T_u[d]$

všetky najkratšie cesty

$G = (V, E)$ je ohodnotený orientovaný graf bez záporných cyklov; váhy $\omega(\mathbf{u}, \mathbf{v})$ môžu byť aj záporné

Vychádzame zo **sekvenčného Floyd-Warshall alg.**

$d^S(\mathbf{u}, \mathbf{v})$ dĺžka najkratšej $u - v$ cesty s *vnútornými* vrcholmi z množiny S

inicializácia:

$$d^S(u, u) \leftarrow \emptyset$$

$$d^\emptyset(u, v) \leftarrow \omega(u, v) \text{ pre } (u, v) \in E, u \neq v$$

$$d^\emptyset(u, v) \leftarrow \infty \text{ pre } (u, v) \notin E, u \neq v$$

iterácia:

$$d^{S \cup \{w\}}(u, v) = \min\{d^S(u, v), d^S(u, w) + d^S(w, v)\}$$

Floyd-Warshall

$S \leftarrow \emptyset$

for all $u, v \in V$ do

  if $u=v$ then $D_U[v] \leftarrow \emptyset$

  else if $(u, v) \in E$ then $D_u[v] \leftarrow \omega(u, v)$

  else $D_u[v] \leftarrow \infty$

▷ inicializácia

while $S \neq V$ do

  pick $w \in V \setminus S$;

▷ w-pivot

  for all $u, v \in V$ do

$D_u[v] \leftarrow \min\{D_u[v], D_u[w] + D_w[v]\}$

▷ nie je kratšie ísť cez w ?

$S \leftarrow S \cup \{w\}$

▷ zväčšenie množiny S

sekvenčná zložitosť

$$O(n^2) + n \cdot O(n^2) = \mathbf{O}(n^3)$$

Paralelná verzia - **TOUEG**ov algoritmus

Predpoklady

- cykly sú **pozitívne**
- na začiatku výpočtu všetky **vrcholy poznajú V**
- vrcholy **poznajú** svojich susedov (**Neigh_u**)
- výber pivota **podľa dopredu zvolenej** stratégie

S_u množina (vnútorných) vrcholov

D_u pole váh/vzdialeností

Nb_u pole vrcholov(susedov na najkratších cestách)

Jednoduchý Toueg - pre vrchol u ;

$S_u := \emptyset$;

for all $v \in V$ do

inicializácia;

while $S \neq V$ do

voľba pivota w ;

distribúcia $D_w[v]$ po sieti;

for all $v \in V$ do

aktualizácia $D_u[v], Nb_u[v]$;

$S_u := S_u \cup \{w\}$

algoritmus jednoduchýTOUEG

inicializácia

```
 $S_u \leftarrow \emptyset;$   
for all  $v \in V$  do  
  if  $u = v$  then  
     $D_u[v] \leftarrow 0;$   
     $Nb_u[v] \leftarrow \perp$   
  else if  $(u, v) \in E$  then  
     $D_u[v] \leftarrow \omega(u, v);$   
     $Nb_u[v] \leftarrow v$   
  else  
     $D_u[v] \leftarrow \infty;$   
     $Nb_u[v] \leftarrow \perp$ 
```

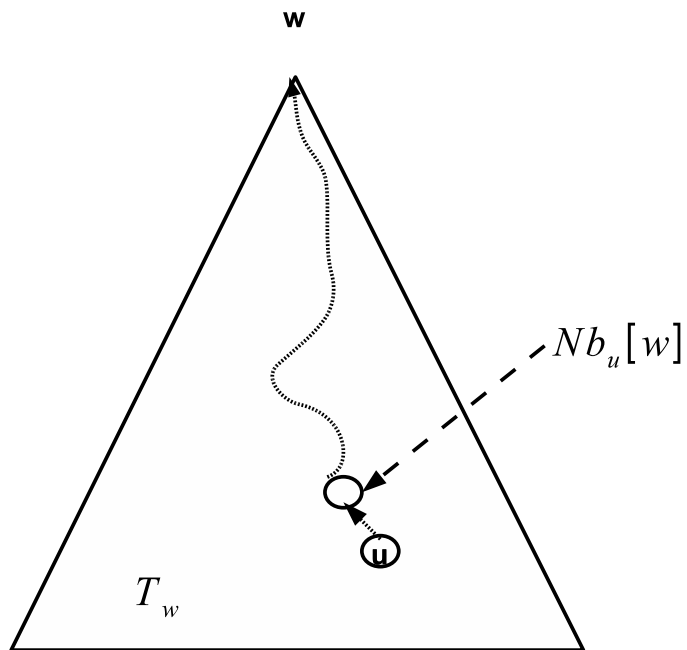
iterácia

```
while  $S \neq V$  do  
  pick  $w \in V \setminus S$   
  
  if  $u = w$  then broadcast  $D_w$   
  else receive  $D_w$   
  
  for  $v \in V$  do  
    if  $D_u[w] + D_w[v] < D_u[v]$  then  
       $D_u[v] \leftarrow D_u[w] + D_w[v]$   
       $Nb_u[v] \leftarrow Nb_u[w]$   
  
   $S_u \leftarrow S_u \cup \{w\}$ 
```

Fakt 7 Algoritmus jednoduchýToueg skončí po N opakovaníach hlavného cyklu. Po jeho skončení je v $D_u[v]$ dĺžka najkratšej u - v cesty, $Nb_u[v]$ obsahuje identifikáciu prvého vrcholu na nej (ak cesta existuje) alebo má nedefinovanú hodnotu.

Vylepšenie:

- ak $D_u[w] = \infty$, u nemaní svoje tabuľky vo fáze s pivotom w
 $\Rightarrow$ broadcast $D_w[v]$ iba po strome T_w
- ak $D_u[w] < \infty$, u pozná otca, ale nie synov v T_w , preto
 v oznámi svojmu susedovi u , či je jeho synom v T_w alebo nie

u oznámi $Nb_u[w]$, že je jeho syn vo fáze s pivotom w

algoritmus vylepšený Toueg (náčrt pre vrchol u)

Inicializácia D_u, Nb_u

Začni fázu (pre pivota w)

for $x \in Neigh_u$ **do**

if $Nb_u[w] = x$ **then** send $\langle ys, w \rangle$ do x

else send $\langle nys, w \rangle$ to x

$numRec_u \leftarrow 0$

while $numRec_u < |Neigh_u|$ **do**

    receive $\langle ys, w \rangle$ alebo $\langle nys, w \rangle$

$numRec_u \leftarrow numRec_u + 1$

if $D_u[w] < \infty$ **then**

if $u \neq w$ **then** receive $\langle dtab, w, d \rangle$ od $Nb_u[w]$

for $x \in Neigh_u$ **do**

if $\langle ys, w \rangle$ bol prijatý od x **then**

            send $\langle dtab, w, d \rangle$ do x ;

$S_u \leftarrow S_u \cup \{w\}$

▷ Vytvor v T_w spojenie otec-syn

▷ u musí prijať $|Neigh_u|$ správ

▷ Zúčastni sa fázy (s pivotom w)

▷ lokálny update

$\langle ys, w \rangle \setminus \langle nys, w \rangle$ – **som** \ **nie som** tvoj syn vo fáze s pivotom w

$\langle dtab, w, D \rangle$ – broadcast riadka D_w vo fáze s pivotom w

Veta 1 *Algoritmus vylepšený Toueg skončí. Po jeho skončení je v $D_u[v]$ dĺžka najkratšej $u - v$ cesty, $Nb_u[v]$ obsahuje identifikáciu prvého vrchola na nej (ak cesta existuje) alebo má nedefinovanú hodnotu.*

Nech $\mathbf{W}$ je počet bitov postačujúci na kódovanie mien aj váh. Potom počas vykonania algoritmu sa prekomunikuje

- $\mathbf{O}(\mathbf{N})$ správ - kanál
- $\mathbf{O}(\mathbf{N}|E|)$ správ - celkovo
- $\mathbf{O}(\mathbf{N}^2\mathbf{W})$ bitov - kanál
- $\mathbf{O}(\mathbf{N}^3\mathbf{W})$ bitov - celkovo

$$N^2 \cdot NW + 2N|E| = O(N^3W)$$

Pamäť potrebná v jednotlivých procesoroch je $\mathbf{O}(\mathbf{NW})$ bitov.

Od sekvenčných algoritmov k distribuovaným

- premenné sekvenčného algoritmu sa distribuujú medzi vrcholy; výpočty sú lokálne
- ak treba vzdialenú premennú, vyžaduje sa komunikácia
- znižovanie komunikácie využitím vlastností sekvenčného algoritmu

Ešte stále nám ostali **zlé vlastnosti Touegovho** algoritmu

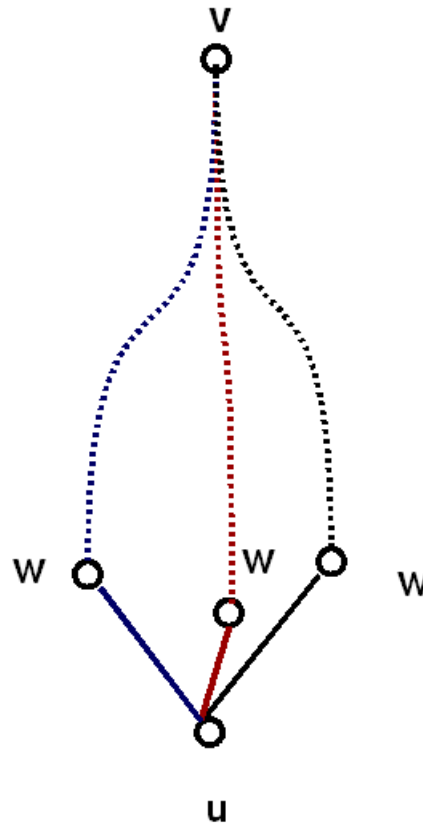
- kvôli pivotovi vyžadujeme znalosť všetkých vrcholov
- vyžadujeme informáciu, ktorá nie je dostupná ani vo vrchole ani v jeho susedoch
? $d(u, w) + d(w, v) < d(u, v)$?

Chandy-Misra

$$d(u, v) = \begin{cases} 0, & \text{ak } u=v; \\ \min_{w \in \text{Neigh}_u} \{ \omega_{uw} + d(w, v) \}, & \text{inak.} \end{cases}$$

- Min hop
- Lokálna komunikácia
- Výpočty nezávislé
- Vzhľadom na lokálnosť jednoduchšia adaptabilita

sekvenčný Dijkstra – z každého do s

inicializácia:

$T \leftarrow \{s\}; S := V \setminus s; d_s \leftarrow 0; Nb_s \leftarrow s$

$d_u \leftarrow \omega(u, s); Nb_u \leftarrow s$ pre $(u, s) \in E$

$d_u \leftarrow \infty; Nb_u \leftarrow \perp$ pre $(u, s) \notin E$

výpočet

while $S \neq \emptyset$ **do**

    nech v je taký, že $d_v = \min\{d_w, w \in S\}$;

$T \leftarrow T \cup \{v\}; S \leftarrow S - \{v\}$;

for $w \in S$ **do**

if $d_w < \omega(w, v) + d_v$ **then**

$d_w \leftarrow \omega(w, v) + d_v$

$Nb_w \leftarrow v$

budujeme vlastne sink-tree s koreňom s :

- vo vrchole u bude informácia d_u a Nb_u
- S, T sú v grafe uložené implicitne; vrchol, ktorý "dostáva trvalú značku" oznámi všetkým ostatným, aká je jeho vzdialenosť ku koreňu
- každé vylepšenie oznamuje vrchol všetkým ostatným

Inicializácia - $D_u[w] := \infty; Nb_u := \perp$

Výpočet pre vrchol v (koreň v kostry sa "zobudil")

$D_v[v] := 0;$

$\forall w \in Neigh_v$ send $\langle mydist, v, 0 \rangle$ do w

while nie je koniec **do**

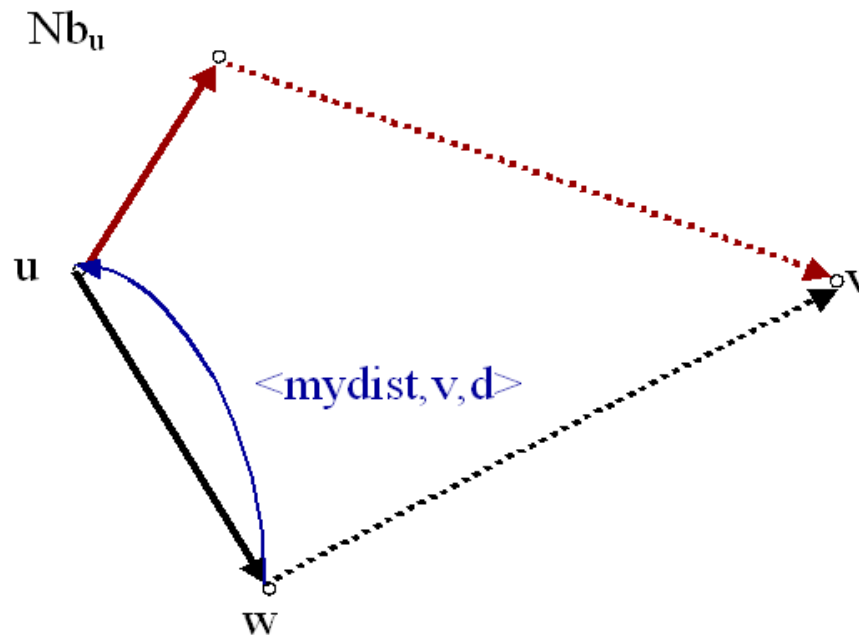
for $w \in V$ **do**

        prijmi správu;

        spracuj prijatú správu

Spracovanie $\langle \text{mydist}, v, d \rangle$

```
receive  $\langle \text{mydist}, v, d \rangle$  od  $w$ ;  
if  $d + \omega(uv) < D_u[v]$  then begin  
   $D_u[v] := d + \omega(uv)$ ;  $Nb_u[v] := w$ ;  
  forall  $x \in \text{Neigh}_u$  do send  $\langle \text{mydist}, v, D_u[v] \rangle$  do  $x$   
end;
```

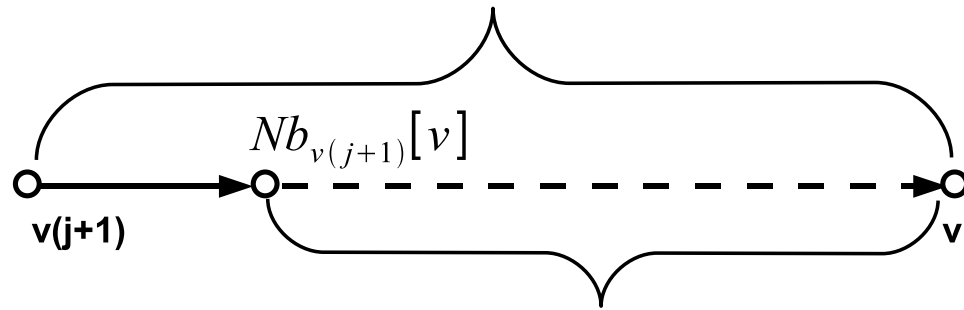

Fakt 8 V každej realizácii algoritmu Chandy-Misra (CHM) sa dosiahne konfigurácia, v ktorej $\forall u \in V D_u[v] \leq d(u, v)$.

Kvôli dôkazu tohto tvrdenia si očísľujeme vrcholy v T_v tak, že otec má menšie číslo ako syn. Potom tvrdenie dokážeme matematickou indukciou.

IP $\forall j \leq N - 1$ dosiahneme konfiguráciu, v ktorej

$$D_{v(j+1)}[v] = \omega(v(j+1), v_i) + d(v_i, v) = d(v(j+1), v)$$

$$Nb_{v(j+1)}[v] = v_i, 1 \leq j \wedge d_{v_i}[v] = d(v_i, v)$$

zložitosť algoritmu Chandy-Misra

Každý vrchol posiela správy svojim susedom vždy, keď sa dozvie o vylepšení. Keďže každý vrchol si môže vylepšiť info max $\mathbf{N} - \mathbf{1}$ krát, dostávame pre **počet správ** vymenených pri výpočte **najkratších ciest do v**

$$O(N \sum_{u \in V} |N_{eig_u}|) = \mathbf{O}(\mathbf{N}|\mathbf{E}|)$$

Ak počítame najkratšie cesty ku každému vrcholu (teda $\mathbf{N}$ krát opakujeme vysvetlený postup), dostávame

- $O(N^2|E|)$ správ / $O(N^2|E|W)$ bitov pre výpočet **všetkých najkratších ciest**
- $O(N^2)$ správ / $O(N^2W)$ bitov **na kanál**

Netchange - najkratšie cesty v prítomnosti chýb kanálov

predpoklady

- Vrcholy poznajú veľkosť siete
- Kanály sú FIFO
- Vrcholy sa dozvedia o poruche/oprave susedných kanálov
- Cena cesty je počet kanálov na nej

Od algoritmu vyžadujeme

1. Ak po konečnom počte zmien ostane topológia siete nezmenená, algoritmus v konečnom čase skončí.
2. V okamihu, keď algoritmus skončí, pre vrchol u platí:
  - $Nb_u[v] = \text{local}$, ak $u = v$
  - $Nb_u[v] = w$, kde w je prvý vrchol na najkratšej $u - v$ ceste
  - $Nb_u[v] = \perp$ ak $u - v$ cesta neexistuje

premenné

$\mathbf{Neigh}_u$ - aktuálna množina susedov vrchola u

$\mathbf{D}_u[\mathbf{v}]$ - odhad $d(u, v)$

$\mathbf{Nb}_u[\mathbf{v}]$ - prvý vrchol na ceste s $D_u[v]$

$\mathbf{ndis}_u[\mathbf{w}, \mathbf{v}]$ - odhad $d(w, v)$

Inicializácia v u :

for all $w \in \mathit{Neigh}_u, v \in V$ do $\mathit{ndis}_u[w, v] := N$

for all $v \in V$ do $D_u[v] \leftarrow N; \mathit{Nb}_u[v] \leftarrow \perp$

$D_u[u] \leftarrow 0; \mathit{Nb}_u[u] \leftarrow \text{local};$

for all $w \in \mathit{Neigh}_u$ do send $\langle \mathit{mydist}, u, 0 \rangle$ do w ;

- $\langle \mathbf{mydist}, \mathbf{v}, \mathbf{d} \rangle$ – vrchol, od ktorého prišla, oznamuje svoju vzdialenosť d od vrchola v
- $\langle \mathbf{fail}, \mathbf{v} \rangle$ – správa prijatá kanálom od vrchola w oznamuje poruchu kanálu (v, w)
- $\langle \mathbf{repair}, \mathbf{v} \rangle$ – kanál (v, w) bol obnovený

$\langle \mathbf{repair}, \mathbf{v} \rangle$

```

receive  $\langle \mathit{repair}, v \rangle$ 
 $Neigh_u \leftarrow Neigh_u \cup \{w\}$ 
for all  $v \in V$  do
   $ndist_u[w, v] \leftarrow N$ 
  send  $\langle \mathit{mydist}, v, D_u[v] \rangle$  do  $w$ 

```

$\langle \mathbf{fail}, \mathbf{v} \rangle$

```

receive  $\langle \mathit{fail}, w \rangle$ 
 $Neigh_u \leftarrow Neigh_u - \{w\}$ 
for all  $v \in V$  do
  Recompute( $\mathbf{v}$ )

```

$\langle \mathbf{mydist}, \mathbf{v}, \mathbf{d} \rangle$

```

receive  $\langle \mathit{mydist}, v, d \rangle$ 
 $ndist_u[w, v] \leftarrow d$ 
Recompute( $\mathbf{v}$ )

```


Recompute(v)

if $v = u$ **then**

$D_u[v] \leftarrow 0$

$Nb_u[v] \leftarrow local$

else

$D \leftarrow 1 + \min\{ndist_u[w, v] \mid w \in Neigh_u\}$

▷ nech w_D je ten vrchol, pre ktorý sa dosahuje minimum

if $D < N$ **then**

$D_u[v] \leftarrow D$

$Nb_u[v] \leftarrow w_D$

else

$D_u[v] \leftarrow N$

$Nb_u[v] \leftarrow \perp$

if $D_u[v]$ sa zmenilo **then**

for all $x \in Neigh_u$ **do** send $\langle mydist, D \rangle$ do x

Netchange – korektnosť

hovoríme, že $up(u, w)$ platí $\Leftrightarrow$ obojsmerný kanál (u, w) pracuje korektne

Q_{uw}, Q_{wu} – rady, ktoré modelujú kanál (u, w)

Korektnosť sa ukáže pomocou invariantov.

$\mathbf{P}(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) \equiv$

1. $up(u, w) \Leftrightarrow w \in Neigh_u$
2. $up(u, w) \wedge Q_{uw}$ obsahuje $\langle mydist, v, d \rangle$ potom v poslednej $d = D_w[v]$
3. $up(u, w) \wedge Q_{uw}$ neobsahuje $\langle mydist, v, d \rangle$ potom $ndist_u[w, v] = D_w[v]$

$\mathbf{L}(\mathbf{u}, \mathbf{v}) \equiv$

4. $u = v \Rightarrow (D_u[v] = 0 \wedge Nb_u[v] = local)$
5. $(u \neq v \wedge \exists w \in Neigh_u ndist_u[w, v] < N - 1) \Rightarrow$
 $(D_u[v] = 1 + \min\{ndist_u[w, v]\} = 1 + ndist_u[Nb_u[v], v])$
6. $(u \neq v \wedge \forall w \in Neigh_u ndist_u[w, v] \geq N - 1) \Rightarrow (D_u[v] = N \wedge [Nb_u[v] = \perp])$

Netchange – stabilizácia

predikát **stable** $\equiv \forall u, w (up(u, w) \Rightarrow Q_{uw})$ neobsahuje $\langle mydist, v, d \rangle$

Hovoríme, že **konfigurácia** γ je **stabilná**, ak $stable(\gamma)$.

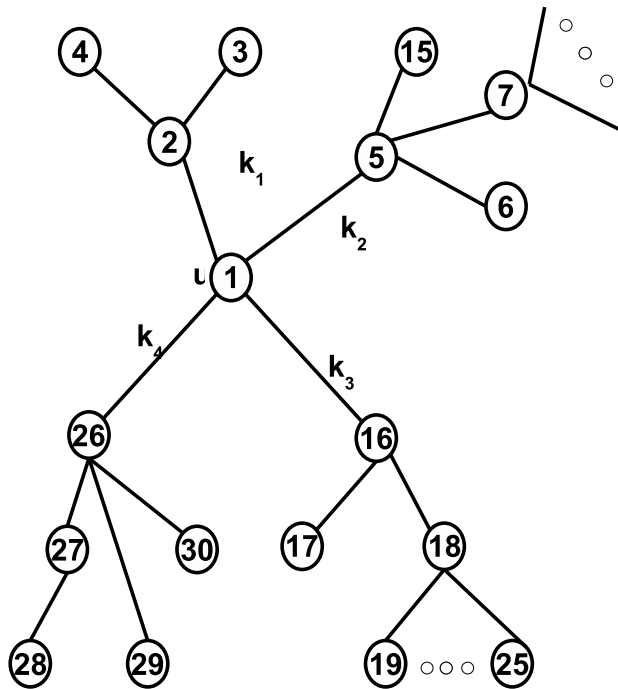
Nech $t_i(\gamma) = \# \langle mydist, \dots, i \rangle v \gamma + \#(u, v)$, pre ktoré v γ $D_u[v] = \dots$

norma $f(\gamma) = (t_0(\gamma), t_1(\gamma), \dots, t_N(\gamma))$

Fakt 9 *Spracovanie $\langle mydist, v, i \rangle$ znižuje hodnotu f .*

Fakt 10 *Ak po konečnom počte topologických zmien ostane topológia siete nemenná, algoritmus dosiahne stabilnú konfiguráciu.*

Routing s kompaktnými tabuľkami

- také adresovanie, ktoré minimalizuje veľkosť routovacej tabuľky
- Tree-labeling - kanálom routujeme interval adres
- topológia je strom

vo vrchole 1

adresa	2	3	...	20	...	30
kanál	k_1	k_1		k_3		k_4

alebo kompaktnejšie

kanál	k_1	k_2	k_3	k_4
adresy	2,4 (2...4)	5, 15 (5...15)	16,25 (16...25)	26,30(26...30)

Tree labeling — Santoro/Khatib

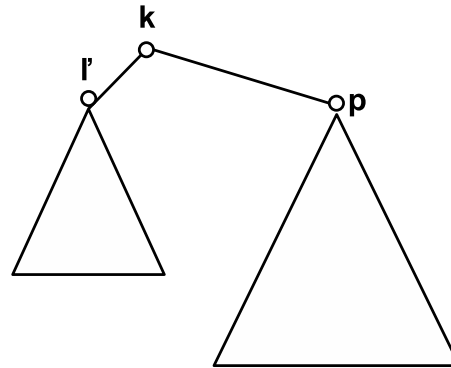
vrcholy $0, 1, \dots, N - 1$

$$\text{cyklický interval } [a, b) = \begin{cases} \{a, a + 1, \dots, b - 1\} & \text{ak } a < b; \\ \{a, a + 1, \dots, N, 0, 1, \dots, b - 1\} & \text{ak } b < a. \end{cases}$$

Ak $[a_1, b_1), \dots, [a_k, b_k)$ sú cyklické intervaly na odchádzajúcich kanáloch vrchola u , tak na routovaciu tabuľku v u stačí pamäť $\mathbf{k} \cdot \log \mathbf{N}$

Fakt 11 *Vrcholy stromu T možno očíslovať tak, že množina adries routovaných cez jeden výstupný kanál tvorí cyklický interval.*

napr. preorder – koreň, ľavý, pravý

Tree labeling – Správa (m, d) pre d (prijatá/generovaná) v u

if $d = u$ **then** spracuj lokálne
else

- v stromoch je optimálne
- v súvislých grafoch použijeme kostru.

nech w je také, že $d \in [a_w, b_w)$
send (m, d) po kanáli v

G je graf, T jeho kostra, $d_G(u, v)$, $d_T(u, v)$
cena najkratšej cesty medzi u, v v grafe G
resp. kostre T .

Fakt 12 : *Neexistuje ohraničenie pomeru $\frac{d_T(u,v)}{d_G(u,v)}$. A to ani v prípade min-hop.*

kruh

Majme súvislý grafu so symetrickým ohodnotením hrán ($d(u, v) = d(v, u)$). Označme D_G polomer grafu G . Potom

Fakt 13 *Existuje taká kostra T grafu G , že $\forall u, v \in V$ $d_T(u, v) \leq 2 \cdot D_G$.*

Nech T je optimálny sink-tree pre vrchol w z centra. O vzdialenosti $d_T(u, v)$ platí

$$\begin{aligned} d_T(u, v) &\leq d_T(u, w) + d_T(w, v) \\ &= d_G(u, w) + d_G(w, v) \leq 2 \cdot D_G \end{aligned}$$

Nevýhody routovania po strome

- nepoužívame hrany mimo stromu (mrhanie prostriedkami)
- používame len stromové hrany (zahrtenie)
- výpadok jednej hrany spôsobí kolaps systému

ILS(interval labeling scheme) je značkovanie vrcholov a hrán siete značkami zo Z_N tak že

- vrcholy majú rôzne značky
- v uzle majú všetky kanály rôzne značky

Hovoríme, že ILS je **platná**, ak routovaním podľa nej každá správa v konečnom čase dosiahne svoj cieľ.

Veta 2 *Ku každému súvislému grafu existuje platná ILS.*

l_w značka vrchola w

α_{uv} značka hrany (u, v)

$k_w = l_w + |T(w)|$ označuje podstrom s koreňom w

- vrcholy značkujeme preorderom(koreň w , podstrom $l_w, l_{w+1}, \dots, l_{w+|T(w)|-1}$)
- značka hrana (u, w)
  - (u, w) je frond (nestromová hrana), tak $\alpha_{uw} = l_w$
  - w je T -syn vrchola u , tak $\alpha_{uw} = l_w$
  - w je T -otec vrchola u , $k_u \neq N$ alebo u nemá frond do koreňa, tak $\alpha_{uw} = k_u$
  - w je T -otec vrchola u , $k_u = N$ a u má frond do koreňa, tak $\alpha_{uw} = l_w$.

Nech $\mathbf{lca}(u,v)$ je najbližší spoločný predchodca vrcholov u, v . Potom správe, ktorá sa nachádza vo vrchole u a smeruje do vrchola v , priradíme hodnotu

$$f_v(u) = (-lca(u, v), l_u)$$

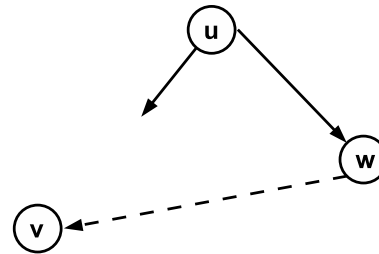
vrchol u posúva správu pre vrchol v do w

Lema 1 *V situácii, keď podľa DFS ILS posúva vrchol u správu pre vrchol v do vrchola w platí*

$$l_u > l_v \quad \Rightarrow \quad l_w < l_u$$

$$l_u < l_v \quad \Rightarrow \quad l_w \leq l_v$$

$$l_u < l_v \quad \Rightarrow \quad f_v(w) < f_v(u)$$

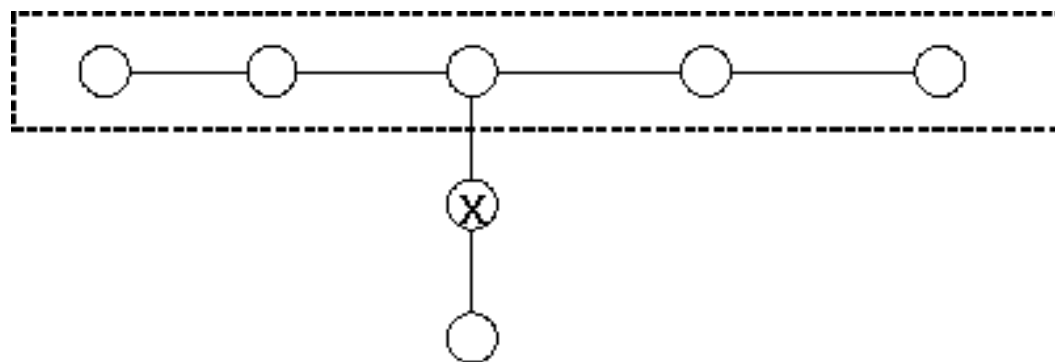
Fakt 14 *Existuje sieť G taká, že pre každú platnú ILS existujú v G dva vrcholy u, v také, že na doručenie packetu z u do v treba aspoň $\frac{3}{2}D_G$ hopov.*

Fakt 15 *Existuje min-hop ILS pre kruh.*

Fakt 16 *Existuje min-hop ILS pre $n \times n$ mriežku.*

lineárne ILS schémy – intervaly priradené jednotlivým kanálom sú lineárne

Fakt 17 *Existuje sieť, pre ktorú neexistuje platná lineárna ILS*

Fakt 18 *Existuje min-hop ILS pre hyperkocku*

PLS (prefix labeling scheme) nad abecedou Σ je značkovanie vrcholov a hrán siete reťazcami nad Σ^* tak, že

- vrcholy majú rôzne značky
- v uzle majú všetky kanály rôzne značky

PLS je *platná*, ak routovaním podľa nej každá správa v konečnom čase dosiahne svoj cieľ
packet pre d (prijatý/generovaný) v u

if $d = l_u$ then doruč lokálne
else

nech α_i je najdlhšie číslo kanála také, že $\alpha_i < d$;
send packet pre d po kanáli α_i

Veta 3 *Ku každému súvislému grafu G existuje platná PLS.*

Konštrukcia tree-PLS Nech T je kostra grafu G .

- koreň je označený ϵ
- ak w je syn u tak $l_w = l_u.a_i$
ak $u_1, \dots, u_k$ sú rôzni synovia vrchola u , tak $a_1 \neq \dots \neq a_k$ a $l_{u_i} = l_u.a_i$
- ak uw je frond, tak $\alpha_{uw} = l_w$
- ak w je syn u , tak $\alpha_{uw} = l_w$
- ak w je otec u , tak $\alpha_{uw} = \epsilon$ okrem prípadu, keď u má frond do koreňa; vtedy $\alpha_{uw} = l_u$

Fakt 19 *Pre popísanú tree-PLS platí*

1. ak $u \neq v$ tak v u existuje kanál označený prefixom l_v
2. v situácii, keď u posiela správu do v cez w
  - (a) ak $u \in T[v]$, tak w je predchodca u , resp. v je predchodca w
  - (b) ak u je predchodca v tak w je predchodca v bližšie k v (ako u)
  - (c) ak $u \notin T[v]$, tak w je predchodca v alebo $d_T(w, v) < d_T(u, v)$

Dôsledok 1 *Pre každý graf G s priemerom D_G existuje PLS, ktorá každý packet doručí $\leq 2D_G$ hopov.*